

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 160/2012-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. apríla 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. E. Š., R., zastúpeného advokátom JUDr. V. Z., Advokátska kancelária, V., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 9 T 100/2007 zo 17. decembra 2009, rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5 To 47/2010 z 29. júna 2010 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Tdo 10/2011 z 1. júna 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. E. Š. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. augusta 2011 doručená sťažnosť Ing. E. Š., R. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš (ďalej

len „okresný súd“) sp. zn. 9 T 100/2007 zo 17. decembra 2009, rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 To 47/2010 z 29. júna 2010 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Tdo 10/2011 z 1. júna 2011.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 9 T 100/2007 zo 17. decembra 2009 uznaný vinným zo spáchania trestného činu sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 3 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a bol mu uložený trest odňatia slobody vo výmere troch rokov s podmiennečným odkladom na skúšobnú dobu troch rokov s probačným dohľadom.

O podanom odvolaní sťažovateľa rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 5 To 47/2010 z 29. júna 2010, ktorým napadnutý rozsudok podľa ustanovenia § 321 ods. 1 písm. c) a f) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zrušil v celom rozsahu a podľa ustanovenia § 322 ods. 3 citovaného zákona sám rozhodol tak, že uznal sťažovateľa vinného zo spáchania trestného činu sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 3 Trestného zákona a uložil mu trest odňatia slobody vo výmere troch rokov s podmiennečným odkladom na skúšobnú dobu piatich rokov s probačným dohľadom.

Proti druhostupňovému rozhodnutiu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 6 Tdo 10/2011 z 1. júna 2011 v zmysle ustanovenia § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol, pretože neboli zistené dôvody dovolania podľa ustanovení § 371 Trestného poriadku.

Sťažovateľ v sťažnosti namietal, že označenými rozhodnutiami okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 a čl. 49 ústavy a jeho práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ svoje námietky opieral o túto argumentáciu:

«Postupom všetkých dotknutých súdov mi nebola poskytnutá primeraná súdna ochrana a nebolo mi poskytnuté ani právo na spravodlivé súdne konanie.

Podľa § 8 Zákona 300/2005 Z.z. (Trestný zákon) trestný čin je protiprávny čin, ktorého znaky sú uvedené v trestnom zákone.

Základné znaky trestného zákona spočívajú v subjekte, objekte, v subjektívnej stránke a v objektívnej stránke. Ide v podstate o znaky skutkovej podstaty trestného činu.

Podľa § 17 Tr. zákona pre trestnosť činu spáchaného fyzickou osobou treba úmyselné zavinenie ak tento zákon výslovne neustanovuje, že stačí zavinenie z nedbanlivosti.

Hranice zavinenia sú upravené v ustanovení § 15 (úmyselné zavinenie) a v § 16 nedbanlivostné zavinenie.

Vychádzajúc z ustanovenia § 17 Tr. zákona potom je nesporné, že trestný čin sprenevery upravený § 213 Tr. zákona je trestným činom kde sa jednoznačne vyžaduje úmyselné zavinenie prisvojiť si cudziu vec, ktorá mu bola zverená úmyselne a úmyselne spôsobiť na cudzom majetku príslušnú škodu.

Na naplnenie pojmových znakov skutkovej podstaty sprenevery z hľadiska subjektívnej stránky je teda potrebné, aby páchatel chcel spôsobom uvedeným v trestnom zákone porušiť, alebo ohroziť cudzí majetok, alebo vedel, že takýmto konaním môže takéto porušenie, alebo ohrozenie spôsobiť a prípad, že ho spôsobí bol s tým uzročený. Objektom trestného činu sprenevery je vlastníctvo k veci. Predmetom útoku je cudzia vec, ktorá bola páchatelovi zverená. Zverenou vecou sa rozumie vec vo vlastníctve inej osoby, ktorú má páchatel na základe zmluvy v oprávnenom užívaní, alebo z dôvodov plnenia určitých úloh podľa dispozície jej vlastníka v držbe so záväzkom použiť ju len na dohodnutý účel, alebo podľa dohodnutých podmienok ju vlastníkovi vrátiť. Vec je zverená páchatelovi ak mu je odovzdaná do faktickej moci s tým, aby s vecou nakladal určitým spôsobom. Zverenou vecou môžu byť aj peniaze.

V predmetnej veci otázka vrátenia spočívala v zúčtovaní finančných prostriedkov. Problematiku neexistencie úmyslu - naplnenie subjektívnej stránky som plne rozviedol vo svojom dovolaní, ktoré som adresoval Najvyššiemu súdu SR ako súdu dovolaciemu a z tohto pohľadu som poukázal na to, že uplatňujem ako dôvod dovolania v zmysle § 371 ods.1 písm. i/ Tr. poriadku na to, že rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku. Z hľadiska ústavnosti a základných práv odkazujem na článok

49 ústavy SR podľa ktorého len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie.

S odkazom na ustanovenie § 17 je potom nesporné, že som nebol odsúdený v súlade s článkom 49 ústavy s použitím § 213 Tr. zákona, pretože pri neexistencii úmyselného zavinenia v mojom konaní neboli naplnené pojmové znaky tohto trestného činu a teda toto moje konanie nemalo byť kvalifikované ako trestný čin.

Dovolací súd mi odprel príslušnú právnu pomoc, keď odmietol moje dovolanie s odkazom na ustanovenie § 382 písm. c/ Tr. poriadku, teda vyslovil na neverejnom zasadnutí, že už na prvý pohľad je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

V rozpore so skutočnosťou odôvodnil svoje stanovisko dovolací súd tým, že dovolanie je určené k náprave právnych chýb rozhodnutia a moje dovolanie nebolo vyargumentované v súlade s dôvodmi uvedené v § 171 Tr. poriadku.

Tvrdím, že moja vina nebola preukázaná zákonným spôsobom tak, aby boli naplnené všetky litery Trestného zákona, keďže už na prvý pohľad je zrejmé, že zistený skutkový stav nezodpovedá úmyselnému zavineniu pri nezúčtovaní finančných prostriedkov, ktoré som vyberal na základe podpisového vzoru z účtu môjho zamestnávateľa.

Skutok jednoznačne uvádza, že časť v sume 2.322.053,64 Sk som nezúčtoval s dokladmi a ani som ich do pokladne nevrátil.

Záver, že som ich použil pre vlastnú potrebu nie je skutkom ako takým, pretože žiadnym spôsobom nebolo v rámci dokazovania ani preukazované kde a ako som tieto peniaze minul, resp. použil. Tu však ide len o skutkové závery.

Odvolačný súd vo svojom rozsudku zo dňa 29.6.2010 vo veci sám rozhodol, pričom znížil nezúčtovanú sumu na čiastku 2.022.053,64 Sk a v rozpore so zákonom mi uložil prísnejší trest než to urobil Okresný súd Veľký Krtíš tým, že mi rozšíril skúšobnú dobu z 3 na 5 rokov s probačným dohľadom, pričom podľa mojich vedomostí prokurátor vzal svoje odvolanie späť.

Zisťovanie formy zavinenia nepatrí do inštitútu zisťovania skutkového stavu, ale ide o hmotnoprávne ustanovenie a ako súčasť znakov toho ktorého trestného činu. Konštrukcia trestného zákona je z pohľadu § 17 Tr. zákona zrejmá tým, že pri jednotlivých skutkových podstatách nie je potrebné priamo dopisovať výraz „úmyselne“, ale má sa za to, že takéto

konanie vyžaduje úmysel použiť peniaze pre seba, teda sa ich zmocniť a celý skutkový stav vyznieva presne opačne.

Neexistencia úmyslu teda znaku skutku pre posúdenie ako trestný čin je daná aj výrazom, že som prevzaté peniaze nezúčtoval, čo v konečnom dôsledku potvrdila aj znalkyňa, že účtovne nie sú kryté jednotlivé výbery a v potrebnostiach odkazujem na moje doterajšie vyjadrenia v samotnom konaní, ako aj na okolnosti kde som preukazoval, že chýbajúce peniaze účtovne boli vykázané napriek tomu, že na strane zisku môj zamestnávateľ neutrpel žiadnu škodu, čo preukazuje, že sa nezúčtovali všetky nákupy. Navyše dodávam, že v pôvodnom rozhodnutí Okresný súd Veľký Krtíš rozsudkom zo dňa 12.6.2008 spis. zn. 9T 100/07 ma spod obžaloby oslobodil podľa § 285 písm. a/ Tr. poriadku a Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením 5 To 262/08 tento rozsudok zrušil a vyslovil príslušný právny záver.

Po vyhlásení I. stupňového rozsudku Okresným súdom Veľký Krtíš tento som napadol odvolaním, pričom odvolací súd sa v zásade neodchýlil od I. stupňového rozhodnutia. Rovnako som využil aj právo na podanie dovolania, teda na mimoriadny odvolací prostriedok, takže podľa môjho názoru je splnená podmienka na podanie ústavnej sťažnosti v zmysle § 53 Zákona o ústavnom súde.»

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd rozhodol o jeho sťažnosti nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 49 ústavy a jeho práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru označenými rozhodnutiami okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu, rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu zrušil a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal mu tiež náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 49 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 49 ústavy len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 49 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu sp. zn. 9 T 100/2007 zo 17. decembra 2009

Ustanovenie čl. 127 ods. 1 ústavy limituje právomoc ústavného súdu vo vzťahu k ostatným orgánom verejnej moci princípom subsidiarity. Podľa neho rozhoduje ústavný

súd o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Právomoc ústavného súdu je daná v prípade, ak je vylúčená právomoc všeobecných súdov rozhodovať v konkrétnej veci a poskytnúť tak ochranu označeným základným právam alebo slobodám sťažovateľa, porušenie ktorých namieta (III. ÚS 181/04).

Sťažovateľ sa ochrany svojich práv vo vzťahu k označenému rozsudku okresného súdu mohol podľa zákona účinne domáhať (a aj sa domáhal) využitím opravných prostriedkov (odvolania) v trestnom konaní súdnom. V tomto kontexte bol krajský súd (ako odvolací súd s plnou jurisdikciou oprávnený preskúmať skutkové aj právne otázky relevantné pre rozhodnutie vo veci vrátane zákonnosti procesného postupu súdu prvého stupňa) povinný poskytnúť ochranu základným právam sťažovateľa, porušenie ktorých namieta v sťažnosti podanej ústavnému súdu. Právomoc ústavného súdu je preto (s ohľadom na znenie čl. 127 ods. 1 ústavy) bezprostredne vo vzťahu k rozsudku okresného súdu a procesnému postupu okresného súdu predchádzajúcemu tomuto rozsudku vylúčená.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v časti týkajúcej sa namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 49 ústavy a označeného práva podľa dohovoru rozsudkom okresného súdu sp. zn. 9 T 100/2007 zo 17. decembra 2009 odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 49 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 To 47/2010 z 29. júna 2010

Riadiac sa zásadou materiálnej ochrany ústavnosti judikatúra ústavného súdu reflektujúca na rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri rozsudok z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54) v prípade procesného rozhodnutia dovolacieho súdu o odmietnutí dovolania pre jeho neprípustnosť zároveň garantuje zachovanie lehoty

na podanie sťažnosti ústavnému súdu aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu druhostupňového súdu (podobne III. ÚS 114/2010).

V zmysle uvedeného preto ústavný súd pristúpil k preskúmaniu námietok sťažovateľa uplatnených vo vzťahu k označenému rozhodnutiu krajského súdu, ktoré bolo napadnuté dovolaním sťažovateľa a dovolacím súdom posúdené ako neprípustné.

Preskúmaním sťažnosti a príslušného spisového materiálu ústavný súd zistil tieto relevantné skutočnosti, ktoré boli východiskom pre jeho rozhodovanie:

Pôvodný rozsudok okresného súdu sp. zn. 9 T 100/2007 z 12. júna 2008 krajský súd zrušil svojím uznesením sp. zn. 5 To/262/08 z 30. decembra 2008, v ktorom uviedol:

«Krajský súd predovšetkým zdôrazňuje, že okresný súd pri oslobodení obžalovaného postupoval v rozpore so zásadou uvedenou v § 2 ods. 4 Tr. por., pretože použitie pravidla „in dubio pro reo“ prichádza do úvahy iba vtedy, ak pochybnosti, ktoré vznikli v trestnom konaní o priebehu skutku, trvajú aj po vykonaní a zhodnotení všetkých dostupných dôkazov. Okresný súd tiež ignoroval dôkazy, ktoré obžalovaného z trestnej činnosti usvedčovali a z odôvodnenie jeho rozhodnutia vôbec nevyplývalo na základe akých skutočností sa tak stalo, teda absentujú dôvody takéhoto postupu.

Na hlavnom pojednávaní bol vypočutý obžalovaný, ktorý potvrdil, že peniaze z účtov spoločnosti skutočne vybral, tieto rozdelil pre seba a nákupcov Ing. K. a Ing. F. a zúčtovanie peňazí potom urobili účtovníčky spoločnosti na základe dokladov, ktoré im odovzdali. V tejto súvislosti hneď treba uviesť, že z obžalobného návrhu vyplynulo, že prokurátor dával obžalovanému v podstate za vinu, že peniaze - zálohy, ktoré vybral z účtov spoločnosti nezúčtoval dokladmi, nevrátil do pokladne, ale ich použil pre vlastnú potrebu a spôsobil tak poškodenej spoločnosti škodu vo výške 2.322.053,64,-Sk.

Aj obsah výpovedí svedkov z prípravného konania a hlavného pojednávania konštatovanie obžaloby nespochybnil, keď navyše boli potvrdené znaleckým dokazovaním - posudkom z odvetvia účtovníctva a výpoveďou znalkyne J. M.. Svedkovia Mgr. Z. Z., B. S., Ing. P. K. a Ing. V. F. potvrdili, že obžalovaný peniaze z účtov spoločnosti objektívne vybral a tieto následne bez dokladov odovzdal nákupcom. Obhajobu obžalovaného v celom rozsahu vyvrátili aj vypočuté svedkyne J. H., E. H. a K. N., keď zhodne popreli, že by im obžalovaný a obaja nákupcovia s účtovnými dokladmi odovzdávali aj peniaze, ktoré im

z nákupov zostali. Svedkyne pritom potvrdili, že účtovnú evidenciu spoločnosti viedli riadne, na základe účtovných dokladov, ktoré im predkladal obžalovaný a nákupcovia.

Zo znaleckého posudku pritom vyplynulo, že hotovosť, vybraná z účtov spoločnosti obžalovaným bola totiž riadne zúčtovaná na základe účtovných dokladov v príjme hotovostnej pokladni, ale chýbala evidencia o vydaní hotovosti ďalším osobám vo forme záloh (preddavkov) a riadne spätné vyúčtovanie o uskutočnených výdavkoch. V tejto súvislosti treba osobitne zdôrazniť, že rozdiely medzi dotáciami pokladne z bankových účtov a zúčtovanými výdavkami, boli v zodpovednosti toho, kto peniaze z banky vybral, teda obžalovaného. Obžalovaný totiž vybrané peniaze fyzicky poskytoval bez dokladov ďalším osobám a spätné vyúčtovanie k ich zúčtovaniu svedkyňiam nepredkladal. V účtovnej evidencii výbery z bankových účtov boli v súlade s príjmami v pokladni a predložené účtovné doklady potvrdzujúce výdavky boli riadne zúčtované a zostatky v pokladni boli správne vedené.

Povinnosťou prvostupňového súdu bude vykonané dôkazy vyhodnotiť v súlade s ustanovením § 2 ods. 12 Tr. por., prečítať písomný znalecký posudok z odvetvia účtovníctva a náležitú pozornosť venovať aj výpovedi znalkyne na hlavnom pojednávaní. Úlohou súdu bude aj procesným postupom odstrániť tvrdenia obžalovaného a oboch nákupcov, že totiž zvyšné peniaze odovzdávali do pokladne, ktorú skutočnosť však vypočítané svedkyne zhodne popreli.»

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 9 T 100/2007 zo 17. decembra 2009 uznal sťažovateľa vinným zo spáchania trestného činu sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 3 Trestného zákona, za ktorý mu uložil trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 3 rokov s probačným dohľadom. V odôvodnení rozsudku okresný súd okrem iného uviedol:

„Na základe všetkých vykonaných dôkazov súd mal za preukázané, že obžalovaný sa dopustil konania, ktoré mu je kladené za vinu, prisvojil si finančné prostriedky spoločnosti A. s.r.o. B. vo výške 67.119,88 Eur (2.022.053,64 Sk) - teda došlo k zníženiu škody, ktorú spôsobil obžalovaný, o finančnú čiastku 300.000,-Sk, ktorú z účtu nevyberal on sám, ale vybral túto konateľ spoločnosti Mgr. Z. a tieto odovzdal nákupcom Ing. K. a Ing. F. Je nepochybné, že obžalovaný pracoval v uvedenej spoločnosti ako obchodný riaditeľ, riadil

odštepny závod vo V., ktorý vlastne vykonával gro činnosti (resp. celú) spočívajúcu v nákupe a predaji hospodárskych zvierat, a zároveň fungoval i sám osobne ako jeden z nákupcov. Takisto je nepochybné, že disponoval s finančnými prostriedkami na dvoch účtoch spoločnosti (korunový i eurový), ku ktorým mal podpisový vzor. Z týchto účtov obžalovaný finančné prostriedky vyberal, následne ich rozdeľoval jednotlivým nákupcom, teda i sebe, za účelom nákupu hospodárskych zvierat, keďže platby od poľnohospodárov boli požadované v hotovosti a na mieste pri predaji. Účtovná evidencia pohybu týchto finančných prostriedkov však nepochybné nezodpovedala predpisom. Zodpovednosti obžalovaného nezbavuje ani tá skutočnosť, na ktorú poukazovala obhajoba, že spoločnosť s obžalovaným neuzavrela dohodu o hmotnej zodpovednosti. Podľa znalkyne J. M., ktorá i v priebehu súdneho konania doplňovala znalecký posudok, nepochybné tieto finančné prostriedky účtovne spoločnosti chýbajú, takisto tieto finančné prostriedky z účtov spoločnosti vybral obžalovaný. Nič na zistených skutočnostiach nemení ani to, že zistené nezrovnalosti nevznikli náhle, ale pretrvávali v priebehu dlhšej doby. Súd bral do úvahy i výpovede svedkov Ing. F. a Ing. K., ktorí vo svojich výpovediach uviedli, že finančné prostriedky im poskytoval obžalovaný, nie vždy boli na to vyhotovené doklady, a doklady neboli vyhotovované ani dodatočne, tak ako je to predpísané. Obžalovaný teda svojim konaním naplnil zákonné znaky skutkovej podstaty zločinu sprenevery podľa § 213 ods. 1, 3 Tr. zák. “

Odvolaie proti prvostupňovému rozhodnutiu sťažovateľ založil na argumentácii, v ktorej uviedol, že *„síce nepopiera, že finančné prostriedky z účtov spoločnosti vybral, pričom tieto boli zaevidované v pokladni, ku ktorej však nemal žiadnu hmotnú zodpovednosť. Prijatím výberu z účtu ako dotáciu do pokladne v podstate tento výber z účtu účtovne zúčtoval, pretože táto suma bola evidovaná ako finančné prostriedky, z ktorými už on nedisponoval. Nedostatky v účtovníctve spôsobili, že sa stratila priama kontrola peňažných prostriedkov, ktoré boli v obehu. On ako obchodný riaditeľ zodpovedal za obchodnú činnosť spoločnosti, ale nie za účtovníctvo, ekonomiku a iné odvetvia.“. Sťažovateľ tiež poukázal na to , že „žiadnym objektívnym dôkazom nebolo preukázané, že si nezúčtované finančné prostriedky ponechal pre svoju potrebu“. Vo vzťahu k vypracovanému znaleckému posudku sťažovateľ uviedol, že znalkyňa „nepotvrdila, že*

by z jeho strany došlo k prisvojovaniu si finančných prostriedkov, keď nepredložil na zúčtovanie doklady o zálohách, ktoré poskytol sebe a iným osobám“, v ďalšom poukázal na „pochybenie okresného súdu spočívajúce v tom, že v odôvodnení uviedol, že sumu 300.000,- Sk si neprisvojil, lebo ju z účtu nevybral, ale vo výroku o vine uviedol sumu 2.322.053,64 Sk“. Sťažovateľ tiež namietal, že „pri neexistencii dohody o hmotnej zodpovednosti, v jeho prípade nemožno posudzovať zodpovednosť podľa ustanovenia § 182 Zákonníka práce. Na preukázanie jeho úmyselného zavinenia nestačí konštatovať, že keď z bankového účtu vybral finančné prostriedky, spáchal tým zločin sprenevery, pretože všeobecne a aj z listinných dôkazov vyplýva, že finančné prostriedky používal jedine a výlučne na nákup dobytku, ktorý vykonával spoločne s Ing. F. a Ing. K.“. S poukazom na ustanovenie § 168 Trestného poriadku sťažovateľ spochybnil aj náležitosti odôvodnenia napadnutého rozsudku.

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 5 To 47/2010 z 29. júna 2010 prvostupňové rozhodnutie podľa ustanovení § 321 ods. 1 písm. c) a f) Trestného poriadku zrušil a rozhodol podľa ustanovenia § 322 ods. 3 citovaného zákona tak, že uznal sťažovateľa vinným zo spáchania trestného činu sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 3 Trestného zákona s tým, že výšku spôsobenej škody oproti prvostupňovému rozsudku znížil a uložil sťažovateľovi trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 5 rokov s probačným dohľadom.

Krajský súd v odôvodnení uznesenia uviedol, že vo vzťahu k výroku o vine po posúdení konania, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého rozsudku, nezistil žiadne procesné pochybenia, ktoré by mohli mať negatívny vplyv na náležité objasnenie veci a garantovanie práva sťažovateľa na obhajobu. Krajský súd konštatoval správnosť ustáleného skutkového stavu, ako aj procesu dokazovania a jeho vyhodnotenia a tiež rešpektovania príkazov vyplývajúcich pre okresný súd z predchádzajúceho rozhodnutia krajského súdu (sp. zn. 5 To/262/08 z 30. decembra 2008). Aj odôvodnenie prvostupňového rozsudku kvalifikoval krajský súd ako zodpovedajúce požiadavkám ustanovenia § 168 ods. 1 Trestného poriadku, a preto naň v podrobnostiach poukázal.

Svoje závery podporil krajský súd aj vlastnou argumentáciou, kde konštatoval, že jednotlivými dôkazmi, a to výpovedami svedkov, znalca, ale aj výpoveďou samotného

obžalovaného (sťažovateľa) bolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že sťažovateľ ako oprávnená osoba vybral z účtu poškodenej spoločnosti aj sumu zodpovedajúcu ustálenej škode, ktorú však do pokladne spoločnosti nevrátil a ani „*žiadnymi dokladmi nezúčtoval*“. Krajský súd poukázal na výpoveď sťažovateľa, ktorý v nej nepopieral, že finančnú čiastku z účtu spoločnosti vybral a rozdelil ju medzi tzv. nákupcov, ktorí mu následne prípadné finančné zostatky vždy vracali, pričom všetky tieto transakcie prebiehali bez vystavovania príjmových a výdavkových dokladov. V ďalšom bode krajský súd odkázal jednak na výpovede svedkov (tzv. nákupcov), ktorí opakovane označené skutočnosti potvrdili, ako aj na výpovede svedkyň (zamestnankyne majúce na starosti účtovnú evidenciu a pokladňu spoločnosti), ktoré popreli, že by im či už sťažovateľ alebo označení nákupcovia s účtovnými dokladmi odovzdávali aj finančné čiastky, ktoré im z nákupov ostali. Tieto svedkyne zároveň potvrdili, že účtovnú evidenciu viedli predpísaným spôsobom, a to na základe dokladov predkladaných sťažovateľom a jednotlivými nákupcami. Krajský súd takisto poukázal na znalecký posudok znalca a na jeho výpoveď, z ktorých vyplynulo, že finančné čiastky vybrané sťažovateľom z účtov spoločnosti boli náležite zúčtované v položke príjmov hotovostnej pokladne, avšak chýbala evidencia o vydaní finančných čiastok ďalším osobám vo forme záloh a riadne spätné vyúčtovanie o uskutočnených výdavkoch. Krajský súd osobitne zdôraznil, že rozdiely medzi dotáciami pokladne pochádzajúcimi z bankových účtov a zúčtovanými výdavkami boli v zodpovednosti toho, kto peniaze z bankových účtov spoločnosti vybral, teda logicky išlo o zodpovednosť sťažovateľa, ktorý vybrané finančné čiastky poskytol k dispozícii ostatným osobám bez náležitého vystavenia dokladov a „*spätné vyúčtovanie k ich zúčtovaniu*“ už zamestnankyniam spoločnosti vedúcim evidenciu účtovných dokladov nepredložil.

Ústavný súd v zmysle svojej ustálenej judikatúry nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať skutkové a právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, s výnimkou ich arbitrárnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti majúcej za následok porušenie základného práva (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

Krajský súd ako súd odvolací konštatoval, že po zrušení predchádzajúceho rozsudku bolo okresným súdom dokazovanie doplnené v potrebnom rozsahu v súlade so zásadou

náležitosti zistenia skutkového stavu zakotvenou v ustanovení § 2 ods. 10 Trestného poriadku. Krajský súd kvalifikoval postup okresného súdu, ktorý formuloval podrobné a zároveň logické myšlienkové úvahy spojené s posudzovaním a hodnotením jednotlivých dôkazov (výpoveď sťažovateľa, výpovede svedkov, znalecký posudok a výpoveď znalca) ako zodpovedajúci zásade voľného hodnotenia dôkazov [§ 2 ods. 12 Trestného poriadku].

Prijaté rozhodnutie považoval krajský súd aj za dostatočne odôvodnené, preto sa naň v podrobnostiach odvolal. Napriek takto zvolenému postupu neopomenul krajský súd ústavné limity, ktoré musí dodržiavať pri odôvodňovaní svojich rozhodnutí každý súd vrátane odvolacieho súdu. Na zdôraznenie správnosti prvostupňového rozhodnutia preto doplnil podrobnú argumentáciu reflektujúcu na základné argumentačné východiská odvolania sťažovateľa.

Krajský súd podporil záver prvostupňového súdu, ktorým tento vyvrátil obhajobu sťažovateľa (že si sumu zodpovedajúcu vyčíslenej škode neprisvojil) poukazom na jednotlivé dôkazy (výpoveď samotného sťažovateľa, výpovede jednotlivých svedkov a tiež závery znaleckého dokazovania) a logickým vyhodnotením jednotlivých dôkazov v kontexte súvisiacich okolností.

Krajský súd teda na relevantné odvolacie námietky sťažovateľa reagoval a v odôvodnení svojho rozhodnutia sa s nimi primeraným spôsobom vysporiadal.

Podľa názoru ústavného súdu krajský súd v napadnutom rozsudku (aj prostredníctvom odôvodnenia prvostupňového rozsudku) zrozumiteľne a bez zjavných logických protirečení vysvetlil svoj skutkový a tomu zodpovedajúci právny záver, čím ako súd odvolací poskytol dostatočnú ochranu základným právam sťažovateľa.

Napadnutý rozsudok krajského súdu nenesie znaky svojvoľnosti ani arbitrárnosti, pretože obsahuje dostatočne náležité a zrozumiteľné vysvetlenie svojich skutkových a právnych záverov vo vzťahu ku kontextu odvolacích námietok sťažovateľa. Ústavný súd v takýchto prípadoch nemá žiaden dôvod a ani oprávnenie na prehodnocovanie záverov všeobecného súdu.

Samotná skutočnosť, že si krajský súd neosvojil interpretáciu výsledkov dokazovania a ich právne posúdenie z pohľadu sťažovateľa, nemôže ešte viesť k záveru o porušení základného práva sťažovateľa garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva

garantovaného čl. 6 ods. 1 dohovoru, čo súčasne vylučuje aj možnosť sekundárneho porušenia čl. 49 ústavy (obdobne pozri III. ÚS 384/2010).

Rozsudok krajského súdu tak zodpovedá požiadavkám kladeným konštantnou judikatúrou ústavného súdu na odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov, a ústavný súd preto konštatuje kvalitu jeho rozsudku ako súladnú s obsahom označených článkov ústavy a dohovoru.

Pokiaľ ide o časť argumentácie sťažnosti, v ktorej sťažovateľ obsahovo formuloval námietku porušenia zásady zákazu reformatio in peius zakotvenej ustanovením § 322 ods. 3 trestnoprocesného kódexu (uloženie prísnejšieho trestu v súvislosti s predĺžením skúšobnej doby oproti prvostupňovému rozhodnutiu napriek absencii odvolania obžaloby), ústavný súd ju kvalifikoval ako neopodstatnenú, pretože súvisiace v tomto kontexte relevantné tvrdenie sťažovateľa o späťvzati odvolania prokurátorom (§ 312 Trestného poriadku) z obsahu namietaného rozsudku krajského súdu nijako nevyplýva a sťažovateľ ústavnému súdu nepredložil žiadne dôkazy preukazujúce toto tvrdenie.

Podľa judikatúry ústavného súdu ak preskúmanie namietaného postupu, resp. rozhodnutia všeobecného súdu v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, realnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, ústavný súd považuje takúto sťažnosť za zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, II. ÚS 104/04).

Vychádzajúc zo svojich záverov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa v časti námietky porušenia čl. 46 ods. 1 a čl. 49 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným rozsudkom krajského súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

3. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 49 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tdo 10/2011 z 1. júna 2011

Z obsahu príloh sťažnosti a z obsahu namietaného uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd zistil, že sťažovateľ podaný mimoriadny opravný prostriedok oprel o dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. V dovolaní predostrel sťažovateľ argumentáciu, v ktorej namietal hodnovernosť výpovedí svedkov; nelogické závery formulované znalcom; skutočnosť, že vznik škody na strane poškodenej spoločnosti nebol konajúcimi súdmi náležite objektivizovaný; že nebol zabezpečený žiaden dôkaz o prisvojení si označených finančných prostriedkov jeho osobou a že sa odvolací súd len pridržiaval skutkových a právnych záverov prvostupňového súdu. V dovolaní tiež sťažovateľ poukazoval, že pochybnosti o správnosti zisteného skutkového stavu sú dané aj skutočnosťou, že *„stále nie je ustálený rozdiel medzi finančnými prostriedkami, ktoré predstavujú udávanú škodu“*.

Najvyšší súd vo svojom uznesení o podanom dovolaní rozhodol tak, že ho v zmysle § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol pre nesplnenie dôvodov dovolania podľa ustanovení § 371 Trestného poriadku.

Najvyšší súd v úvode odôvodnenia uznesenia predovšetkým poukázal na splnenie podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovení § 368 ods. 1, § 372 a § 566 ods. 3 Trestného poriadku; na podanie dovolania oprávnenou osobou v súlade s ustanoveniami § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku a na príslušnom prvostupňovom súde v zákonnej lehote podľa ustanovení § 370 Trestného poriadku a tiež na splnenie obligatórnych obsahových náležitostí dovolania v zmysle ustanovení § 374 ods. 1 a 2 Trestného poriadku.

Najvyšší súd v odôvodnení rozhodnutia všeobecne poukázal na podstatu inštitútu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku určeného na reparáciu výlučne právnych väd taxatívne vymedzených právnou úpravou dovolacích dôvodov v zmysle ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Na tomto mieste najvyšší súd zdôraznil, že ako také dovolanie neslúži na nápravu skutkových zistení produkovaných súdom prvého a druhého stupňa v rámci dvojinštancného konania a ani na preskúmavanie nimi

vykonaného dokazovania, práve naopak dovolací súd je skutkovým stavom ustáleným súdmi nižšej inštancie viazaný.

Najvyšší súd následne formuloval podrobnú interpretáciu dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, kde uviedol, že *„pokiaľ ide o sťažovateľom uplatnené námietky, ktorými sa snažil preukázať naplnenie dovolacieho dôvodu podľa citovaného ustanovenia Trestného poriadku, tieto pod predmetné ustanovenie nemožno zahrnúť, pretože v tomto prípade môže byť dovolacím dôvodom len skutočnosť, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Najvyšší súd vysvetlil, že v rámci takto vymedzeného dovolacieho dôvodu je možné účinne namietat' vady právne, no nie je možné namietat' vady skutkové, a teda že skutkový stav zistený súdmi oboch stupňov bol ustálený nesprávne a neúplne. Podľa vyjadrenia najvyššieho súdu sťažovateľom formulované dovolacie námietky sa vôbec netýkali právneho posúdenia zistených skutkov a ani nesprávneho použitia iného hmotno-právneho ustanovenia, ale práve naopak, predostierali len spochybnenie skutkových záverov konajúcich súdov a správnosť hodnotenia dôkazov. Vo vzťahu k otázke právneho posúdenia zistených skutkov najvyšší súd skonštatoval správnosť súdom ustálenej právnej kvalifikácie, keďže posudzovaný skutok, tak ako bol ustálený konajúcimi súdmi má všetky zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu sprenevery podľa § 213 ods. 1 a ods. 3 Trestného zákona.“*

Vzhľadom na uvedené najvyšší súd dovolanie sťažovateľa pre nesplnenie dovolacích dôvodov v zmysle ustanovenia § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Ústavný súd po preskúmaní namietaného uznesenia najvyššieho súdu dospel k týmto relevantným čiastkovým záverom:

Najvyšší súd podrobne vysvetlil jednak podstatu inštitútu dovolania a v tomto kontexte aj konkrétny, sťažovateľom vymedzený dovolací dôvod poskytovaný ustanovením § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, a teda podmienky jeho aplikovateľnosti.

Na základe interpretácie dotknutého ustanovenia najvyšší súd vylúčil možnosť subsumovania argumentácie sťažovateľa pod citovaný dovolací dôvod poukazujúc na obsah argumentácie sťažovateľa obsahujúcej podľa záverov najvyššieho súdu iba námietky smerujúce voči skutkovým zisteniam konajúcich súdov a námietky spochybňujúce

správnosť procesu vyhodnotenia dôkazov. V tomto kontexte najvyšší súd zároveň potvrdil správnosť súdom určenej právnej kvalifikácie korešpondujúcej dokazovaním ustálenému skutku.

Najvyšší súd vychádzajúc z označených záverov skonštatoval nedostatok sťažovateľom formulovaného dovolacieho dôvodu a dovolanie ako neprípustné odmietol.

V prijatom uznesení najvyšší súd podrobne interpretoval dotknutú právnu úpravu týkajúcu sa mimoriadneho opravného prostriedku – dovolania [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku] a vo vzťahu k nej posúdil relevantnosť argumentačných námietok sťažovateľa. Najvyšší súd vyčerpávajúco odpovedal na ťažiskové argumenty sťažovateľa týkajúce sa jeho tvrdení o právnych vadách namietaného rozhodnutia. Na základe náležitého odôvodnenia vylúčil najvyšší súd danosť dovolacieho dôvodu podľa citovaného ustanovenia Trestného poriadku a rozhodol o odmietnutí dovolania pre jeho neprípustnosť.

Konštatovanie o neprípustnosti dovolania sťažovateľa bolo založené na racionálnom, podrobnom, a teda ústavne konformnom výklade relevantnej právnej úpravy, ktorý nepopiera jej účel a podstatu a na základe ktorého bol ustálený dôvod na odmietnutie dovolania.

Odôvodnenie namietaného uznesenia najvyššieho súdu tak predstavuje dostatočný základ pre jeho výrok, pretože sa opiera o náležité vysvetlenie právnej úvahy a vyčerpávajúcu odpoveď poskytnutú sťažovateľovi zo strany najvyššieho súdu, na ktorej tento postavil svoje rozhodnutie. Ústavný súd tak považuje odôvodnenia jeho rozhodnutia za dostatočné, nevybočujúce z limitov čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru, čo súčasne vylučuje aj možnosť sekundárneho porušenia čl. 49 ústavy.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť sťažovateľa aj v časti namietaného porušenia označených článkov ústavy a dohovoru predmetným uznesením najvyššieho súdu v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde posúdil ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd vzhľadom na svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2012